

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

30 Parker Blvd. Monsey, NY 10952

שבת קודש פרשת ויגש SHABBOS PARSHAS VAYIGASH
ה' טבת תשנ"ח - JANUARY 3, 1998

לכל זמן ועת

סוף זמן קריאת שמע - 9:41	הדלקת נרות/שבת - 4:21
מנחה/שלוש סעודות - 4:10	מנחה/קבלת שבת - 4:26
מעריב/מוצאי שבת - 5:30	שקיעה - 4:39
לשיטת רבינו תם - 5:52	שחרית - 8:25

מדעת עליון

ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו וכי' מצינו בילקוט שמעוני וז"ל כיון שהגידו ליוסף צערו של יעקב אביו, מיד "ולא יכול יוסף להתאפק" ע"כ. וכתב הגרא"י סורוצקין שליט"א בספרו רנת יצחק, שלכאורה צ"ע דהלא כל הזמן ידע יוסף שאביו בצער ומי"מ לא הודיע לאביו. וא"כ מה נתחדש עתה שהוא נתודע להם מחמת צערו של אביו? וי"ל דהנה בכתבי מרן הגרי"ז כתב שיוסף היה רוצה להחזיק את בנימין להכריח יעקב לבוא למצרים לפדותו, ועי"ז יראה א"ת יוסף וכיירהו ויתגלה לו הכל, והוא לא יעבור על החרם שעשו האחים, אבל יהודה בלבד עצתו באמרו לו שלא יבוא יעקב עי"י עצתו, שאם רק יאמרו לו בנימין איננו, ימות תיכף ומיד כי נפשו קשורה בנפשו, ולכך לא יכול יוסף להתאפק והיו מוכרחים אז לבטל החרם, עכ"ד. ונמצא דיוסף רצה להכריחם להביא את יעקב לקיים "השמש והירח משתחווים לי", אבל אחרי שיהודה הפר עצתו, שוב לא היה לו עצה כי אם להתודע להם ושיתירו החרם. ולפי"ז כתב הבעל רנת יצחק דזהו משכ"י הילקוט "ולא יכול יוסף להתאפק מפני שהגידו לו צערו של אביו", דכל הזמן חשב שיכריחם להביא את בנימין ועי"ז יבוא יעקב ויתקיים החלום, אבל עכשיו שיהודה גילה לו צערו של אביו שכשלא יראה בנימין ימות מיד, בטל עצתו והוכרח להתודע להם מיד שלא לצער את אביו אפילו לרגע שלא לצורך.

and his brothers were about to receive their just punishment for having sold Yosef into slavery; namely that they would be taken as slaves themselves. Therefore Yehudah had said "ימה נדבר ומה נצטדק", the "עון" being the sale of Yosef.

But now when Yehudah heard that Yosef was willing to let them all go free and wanted only Benyamin as a slave, he knew that this could not be a punishment for the sale of Yosef, because Benyamin had had no part in that deed. Therefore Yehudah was convinced that they were being punished on a false accusation, and he lashed out at Yosef in anger.

וישם אתה יוסף לחק עד היום הזה על אדמת מצרים לפרעה לחומש רק אדמת הכהנים לבדם לא היתה לפרעה וכי'

The Abarbanel writes that the Possuk relates to us what Yosef decreed on Egypt in order to teach the Bnai Yisroel that they must give gifts and מעשר to the כהנים ולווים, so that they will be free to devote all their time to תורה ועבודת ה'. If even the lowly מצריים did not object to their pagan priests' receiving their food from the Nation's supply, even at the time of terrible famine and shortage, it surely is ראוי for the Bnai Yisroel to perform the same service willingly for their own priests and כהנים who are constantly serving the one, true G-d, הקדוש ברוך הוא.

הלכה ברורה בענין ברכה אחרונה

Although we are required to make a ברכה ראשונה on ~~even~~ a minute amount of food, a ברכה אחרונה is only said if one has eaten a חצי ביצה, which is equivalent of one fluid ounce of solid food, or a שליש ביצה, which is the equivalent of two thirds of a fluid ounce, therefore it's preferable not to eat more than two thirds of an ounce and less than an ounce. If one did actually eat this amount, he shouldn't make a ברכה אחרונה.

ויאסור יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו גשנה וירא אליו ויפל על צואריו ויבך על צואריו עוד וכו' פרשיי אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע עכ"ל רשיי. והסבירו חז"ל שיעקב לא נשק את בנו החביב אליו בגלל שקודם כל רצה להבחין ולראות אם יוסף עדיין עומד בצדקו כמו שהיה כשעזב ממנו או אם באמת הטומאה של מצרים השפיע עליו על צד דרך הרע.

והקשה בספר אבני האזל שמהיכן בא ליעקב הרוח וכח הפנימי להניח את אהבתו אל בנו שלא ראה כבר כ"ב שנים, ולא לנשקו ולא לתבקו ולהראות סימני אהבה אליו, עד שהיה בטוח בצדקת יוסף? וצ"ל ע"פ פשוטות שיעקב היה מקיים מה שנא' בפרשת שמע "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך", ומחמת שקיים מצוה זו, בא לו הכח להניח אהבתו לקצת זמן. ומצינו ממעשה יעקב הצדיק יסוד זה היטב, שאין אהבה בעולם כאהבת השי"ת, וכן מוטל על האדם לאהבו בכל כחו ובכל נפשו, וא"כ מובן מאלו שכשיעקב הניח את אהבת בנו כדי להבטיח לו לעצמו שיוסף עדיין עומד בדרך הטוב והישר ושהוא שומר תורה ומצוות אפי' במקום שפל וטמא כארץ מצרים, בודאי לא עשה יעקב אלא ע"פ דברי תורה, ובכל רגע שבחיינו ובכל מעשה שעשה, הראה אהבתו להקב"ה וקיים המצוה גדולה של "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך וכו'".

עונג שבת וכבוד שבת

כתב הגאון ר' יצחק אייזיק שר צ"ל בספרו לקט שיחות מוסר כי עונג שבת בלא כבוד שבת, הרי הוא חצי דבר, כי העונג שלו חסר את העיקר שהוא להתענג על ה' דוקא, וחז"ל אמרו בגמ' שבת שהכבוד שבת הוא מה שנא' "וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצידך ודבר דברי". ואמרו מתוך כך שהכלל הוא "שלא יהא הלוקך, דבורך, ומלבושך של שבת כמו של חולי", שהכל יהיה בשבת מכובד, ונראה כמו מקבל פני המלך. וזהו מה שאמרו "בואו ונצא לקראת שבת כלה מלכתא", הכלה הוא ציור לעונג, והמלכה הוא ציור להכבוד, ולזאת צריך להיות הדבור בשבת נאה ומשובח מדבורו בחול, ונחוץ לזה חנוך מוסרי חזק מאד.

וזהו מה שאמרו בגמ' שבת ק"י ע"ב מעשה בחסיד א' שנמלך לגדור שדהו ונזכר שהוא שבת ולא גדרה, ואיתא בט"ז שהחסיד החמיר על עצמו לאסור הרהור כדבור ע"ש. ויש להבין למה אסר את הרהור מה שעפ"י דין הוא מותר, אלא הטעם הוא שראה בזה הרהור פגם בעונג שבת שלו, שלא זהו

הכבוד שבת שהיה הוא רגיל בו בכל שבת להתענג על ה' כפי כח החסידות שלו. שהרבינו יונה בספר היראה כתב וז"ל וינוח ויתענג ויסיר מלבו כל אנחה וכל מחשבה כאילו כל מלאכתו עשויה "עכ"ל. ולכאורה קשה שמשמע מדבריו שסובר דאפי' הרהור אסור, ובגמ' מפורש דהרהור מותר? אלא צ"ל שכוונת ר"י לאסור לא מטעם "ודבר דבר" שהוא כבוד שבת, אלא משום חשש פן יצטער ויעבור על "עונג שבת". וכן מבואר להדיא בשו"ע או"ח וז"ל הרהור בעסקיו מותר, ומ"מ משום עונג שבת מצוה שלא יחשוב בהם כלל ויהא בעיניו כאילו כל מלאכתו עשויה ע"כ. וכן אנו אומרים בתפילה "מנוחת שלום והשקט ובטח מנוחה שלימה שאתה רוצה בה", ובברכת המזון אמרי' "שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתינו". וזהו מה שהחסיד החמיר על עצמו, משום כבוד שבת ע"פ דרך החסידות שלו.

אצל אבותינו הק' במתן תורה נתקיים מאמרם ז"ל כפ' הרמב"ם ששכר העונג שבת הוא בעוה"ז "אז תתענג על ה'". וכך היה במקבלי התורה, שהרי במרה נצטוו על השבת ושמרו את השבת הראשונה והתענגו על ה', ובשכר זה קבלו את התורה בשבת, שהקב"ה דבר עמהם פנים בפנים, ונתקיים בהם "אז תתענג על ה'", כמאמרם ז"ל נפשי יצאה בדברו מתוך אהבה עונג ודביקות, ובטל של תחיי, חזרה נשמתן להתענג על ה' עוד, מה שאין ביכלתה של כל בריה לעשות כזאת, כנאמר "השמע עם קול אלקים מדבר מתוך האש". וכולנו בני נביאים, היש לך כבוד וגדולה יותר מזה, עלינו רק לפתח את כח המחשבה וההרגש שנוכל להעמיק במחשבות והתבוננות זו כראוי, הכבוד והעונג א' הם.

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וכו'

"שדבר אליו Rashi tells us that Yehudah spoke harshly with Yosef, but we must understand, what argument could Yehudah now have used against Yosef? He himself had pronounced his own sentence, saying, "הננו עבדים לאדוני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו", and Yosef had been kind enough to commute the sentence, saying, "האיש אשר נמצא הגביע, "האיש אשר נמצא הגביע, and therefore they were to be free, so why then, should Yehudah turn on Yosef in anger?"

The answers that at first Yehudah had believed that he